Mutlak doğrular toplamının adı: Şeriat

Ömer Yatçı: "Şeriat nedir? Şeriatı nasıl anlamalıyız?"

Anlam İtibariyle Şeriat

"Şeriat" Arap'ça bir kelimedir. "Şe-re-a" fiilinden türemiştir. Bu fiil "hüküm koydu, kanun yaptı" manalarına geliyor. Çoğulu "şerayi"dir. Hüküm, kanun, metod, bir kaynağa ulaştıran yol, ilke gibi anlamları vardır.

Terim olarak ise şeriat, Kur'ân'a ve Hazret-i Peygamber'in (asm) hadislerine ve sünnetlerine dayanan ve İslâm âlimlerinin yorum ve içtihatlarıyla meydana gelen dinî kanunlar ve mutlak doğrular toplamına verilen addır. Daha ayrıntılı ifade edersek, şeriat, İslâm dininin hükümleri ve hakikatleri; Allah'ın (cc) dininin ve kanunlarının gereği olan davranışlar; Allah'ın kitabında ve Resûlullah'ın (asm) hadislerinde bulunan emir ve yasaklar; haramlar ve helâller; farzlar, vacipler, sünnetler ve nafileler ve dinin emir ve tavsiyesi olan davranışlar bütünü manalarına gelmektedir. Kısaca İslâm Hukuku denmektedir.

Kanun koyucuya "Şâri" deniyor. Şari Teâlâ, Şari-i Hakim, Şari-i Mübin, Şari-i Hakikî bizzat Allah'tır. Hazret-i Peygamber'e de (asm) vahye mazhar olması manasında Şari sıfatı verilmiştir.

ŞERİAT SİYASÎ BİR KABUK DEĞİLDİR

Bedîüzzaman'ın ifadesiyle şeriat; Allah'ın, gölgesiz, perdesiz ve doğrudan doğruya birliğinin ve kayıtsız-şartsız terbiye ediciliğinin tasarrufu olarak yüksek "hitabından" ibarettir.1 Şeriat mutlak doğrunun, hakkın ve hakikatin ta kendisidir. Amacı insanları fazilete, Allah'a kul olmaya ve insanlığın yüksek ahlâkını yaşamaya yöneltmektir. Yoksa bazılarının zannettikleri gibi şeriatı zahirî bir kışır ve siyasî bir kabuk saymak doğru değildir. Şeriat bir çiftçi ile profesörün, bir çoban ile devlet başkanının hak ve özgürlükler bakımından farkı yoktur. İnsan, insan olduğundan saygındır, ekremdir, mükerremdir. İnsan yeryüzünün halifesidir.2

İslâm şeriatını Hazret-i Muhammed (asm) İlâhî vahiy yoluyla getirmiş ve ilk önce bizzat kendisi yaşamıştır. Bundandır ki, O'nun (asm) bütün davranışları bizim için

rehberdir, kılavuzdur, sünnettir, şeraitin kaynağıdır.

ŞERİAT HUZUR VERİYOR

Sünnet-i Seniyyenin küçük bir âdâbına riâyet etmenin ehemmiyetli bir takvayı ve kuvvetli bir imanı gerektirdiğini kaydeden Bediüzzaman, sünnete uymanın doğrudan doğruya Resûl-i Ekrem Efendimizi (asm) hatıra getirdiğini, o hâtıranın da kişiyi doğrudan Allah'ın huzûruna taşıdığını belirtir. Said Nursî'ye göre yemek, içmek, yatmak gibi sıradan davranışlarda bile Sünnet-i Seniyyeye uyulduğu dakikada o âdî davranış sevaplı bir ibadet ve şer'î bir hareket olmaktadır. Çünkü Resûl-i Ekrem Efendimize (asm) uymakla, şeriatın bir edebi yaşanmış olacak; buradan Resûlullah'ın (asm) şeriat sahibi olduğu hatırlanacak, bundan da doğrudan Şâri-i Hakîkî olan Cenâb-ı Hakka kalben yöneliş mümkün olacaktır.3

O halde şeriat, Allah'ın vahyinden gelip hayatın tamamını kapsayan ilke ve düsturlar bütününden başka bir şey değildir. Yaşandığı her yeri güzelleştirir. Yaşanmadığı her alanda da yokluğu ve boşluğu hissedilir. Her iş onunla olgunlaşır ve kemale erer. Onsuz işler tamamlanmaz ve eksik kalır. Çünkü her güzel davranışı şeriat kuşatmıştır.

BÜTÜN DOĞRULAR ŞERİATTA TOPLANMIŞTIR

Hazret-i Âdem'den (as) zamanımıza kadar insanlık içinde iki büyük akımın dal budak saldığını belirten Said Nursî Hazretleri, bunlardan birinin peygamberler silsilesi, diğerinin de felsefe silsilesi olduğunu, bu ikisi birleştiği zamanlarda insanlığın parlak bir devir yaşadığını, ihtilâfa girdiği zamanlarda ise bütün olumlu düşüncelerin, hayrın ve nûrun peygamberler tarafında, bütün şerrin, yanlışlıkların ve bâtıl düşüncelerin de felsefe tarafında toplandığını kaydeder.4

İşte peygamberler tarafının temsil ettiği doğru düşüncelerin, hayrın ve nurun tamamını "şeriat" kucaklamıştır.

Allah ahir zaman Peygamberi Hazret-i Muhammed'e (asm) bütün insanlığı kucaklayacak, bütün zamanlara hükmedecek ve bütün problemleri çözecek evrensel bir şeriat göndermiştir. Bunu, İslâm'ı iyi gözlemleyen birçok Batılı düşünürün tesbitleriyle de doğrulayabiliyoruz.

Meselâ İngiltere'nin meşhur ve büyük tarihçisi Edward Gibbon demiştir ki: "Müslümanlık, beşer olarak bu gün geldiğimiz fikri seviyeden daha yüksek bir dindir."5

Dipnotlar:

1- Mektûbât, s. 435.

2- Mektûbât, s. 436.

3- Lem’alar, s. 55.

4- Sözler, s. 497.

5- İşaratü’l-İ’caz, s. 265.